

**Wyrok Sądu Najwyższego
z dnia 29 maja 1923 r.
sygn. akt III Rw 165/23**

- 1) Prawo zastawu na przewożonym towarze przysługuje spedytorowi niezależnie od tego, czy kontrahent, czy jakaś inna osoba jest właścicielem ów towaru.**
- 2) Okoliczność, że dowód powoływany jest już po przesłuchaniu stron wskazuje na zamiar strony przewleczenia sporu.**

Sąd Najwyższy jako sąd rewizyjny

pod przewodnictwem sędziego dra sędziego Sądu Najwyższego Mendelsburga;

a w obecności sędziego Sądu Najwyższego dra Bresiewicza i dra Włodzimierza Sokalskiego jako sędziów,

w sprawie Towarzystwa Eksportowego „Pecus” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Krakowie, powódki, zastąpionej przez adw. dra Edwarda Lauba, przeciw firmie Langer Krakowie, pozwanej zastąpionej przez adw. dra Maksymiliana Nadla,

o 1.157.971 marek polskich,

wskutek rewizji powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie, jako sądu odwoławczego z dnia 10 listopada 1922 r., sygn. akt Bc III 281/22, którym na odwołanie powódki zatwierdzono wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 13 czerwca 1922 r., sygn. akt Cg II 439/21/7, na posiedzeniu niejawnym orzekł:

- 1) nie uwzględnia się rewizji,
- 2) powodowe Towarzystwo powinno zapłacić pozwanej firmie koszty przewodu rewizyjnego w ilości 13.240 marek polskich w ciągu czternastu dni pod zagrożeniem przymusowego ściągnięcia.

Uzasadnienie

Podniesione w rewizji przyczyny rewizyjne z § 503 pkt 2 i 4 k.p.c.¹ nie są zgoda uzasadnione

I. Pominięcie w postępowaniu odwoławczym dowodu z przesłuchania świadka Zofii Hebenstreitówny nie przedstawia przyczyny rewizyjnej z punktu 2, gdyż powódka powołała tego świadka w pierwszej instancji już po przeprowadzeniu dowodu z przesłuchania stron, widocznie w zamiarze przewleknięcia sporu. Nadto okoliczność, na którą świadek miał być słuchany (że odnosił pozwanym pieniądze

¹ Austriacka ustawa z dnia 1 sierpnia 1895 r. o postępowaniu sądowym w cywilnych sprawach spornych (Procedura cywilna), Dz.U.P. 1895 poz. 113.

imieniem firmy „Pecus”) jest dla sporu obojętna (§§ 488 ust. 1 i 275 k.p.c.). O słuchaniu świadka co do pytania, czy pozwana działała pod przymusem, nie ma w protokole wzmianki.

II. I w rzeczy samej wyrok odpowiada ustawie. Ustalono, że przesyłkę cięjących żołądków do Danii nadał Izrael Kohn we własnym imieniu. Pozwana firma mogła przeto w myśl § 382 kodeksu handlowego² wykonać prawo zastawu na towarze dla pokrycia reszty zaliczki (2,5 miliona marek), którą dała Kohnowi na towar. To prawo zastawu można spedytować wykonać bez względu na to, czy towar jest własnością Kohna lub firmy „Pecus”. Wobec tego i zwracanie uwagi pozwanej przy spłacaniu zaliczki na to, że towar jest własnością powódki, jest rzeczą zupełnie obojętną dla rozpoznania sporu. O przymusie płacenia ze strony powódki w rozumieniu § 370 u.c.³ nie może być mowy choćby nawet płacący zaliczkę oznajmili pozwanym, że płacą pod przymusem, gdyż zatrzymanie towaru było prawne.

Skoro zatem firma „Pecus” działająca przez zawiadowcę Izraela Kohna, zapłaciła wierzycielowi dług osobisty Izraela Kohna, to dokonała w myśl § 1423 u.c. zapłaty roszczenia i może żądać tylko ustępstwa tegoż do Kohna (§ 1422 u.c.), a nie zwrotu pieniędzy, co do których nie ustał tytuł prawny zatrzymania (§ 1435 u.c.).

Orzeczenie o kosztach przewodu rewizyjnego opiera się na recepisach § 50 i 41 k.p.c.

[Austriacka ustawa z dnia 1 sierpnia 1895 r. o postępowaniu sądowym w cywilnych sprawach spornych (aust. k.p.c.): § 41, § 50, § 277, § 488, § 503 pkt 2 i 4, Powszechna księga ustaw cywilnych dla wszystkich krajów dziedzicznych niemieckich Monarchii Austriackiej, Wiedeń 1811 (u.c.): § 109; Kodeks handlowy: § 382.]

² Gesetz vom 17. Dezember 1862, giltig für die Königreiche Böhmen, Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator und dem Großherzogthume Krakau, das lombardischvenetianische Königreich und das Königreich Dalmatien, die Erzherzogthümer Oesterreich unter und ob der Enns, die Herzogthümer Ober- und Nieder-Schlesien, Steiermark, Kärnthen, Krain, Salzburg und Bukowina, die Markgrafschaft Mähren, die gefürstete Grafschaft Tirol und das Land Vorarlberg, dann die gefürstete Grafschaft Görz und Gradiska mit der Markgrafschaft Istrien und die reichsunmittelbare Stadt Triest nebst ihrem Gebiete, zur Einführung eines Handelsgesetzbuches, Dz.U.P. 1863 poz. 1. Brak tekstu polskiego.

³ Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesammten deutschen Erbländer der Oesterreichischen Monarchie, Justizgesetzsammlung 1811 nr 946. Oficjalny tekst polski: Powszechna księga ustaw cywilnych dla wszystkich krajów dziedzicznych niemieckich Monarchii Austriackiej, Wiedeń 1811, cz. I-III.